

Földtani szolgálati tevékenység a kőbányászatban

Az állami kőbányaiparban a Központi Földtani Hivatal elnökével egyetértésben hozott 9/1970. NIM utasítás értelmében 1970-ben alakult meg a földtani szolgálat.

A szolgálat tevékenységét a főhatósággal egyeztetett ügyrend alapján végzi, melynek értelmében az alapvető feladatkörök:

1. Az üzemelő bányák geológiai megkutatása (a megkutatottsági nyilatkozat megszerzése)
2. Üzemi földtani kutatások végzése
3. Új bányüzemek telepítése
4. Ásványvagyon-gazdálkodás

A cikk a feladatokat a fenti témakörök szerint tárgyalja.

Összefoglalva megállapítja, hogy a kőbányaipar földtani szolgálatának alapvető feladata a bányászati nyersanyag-ellátottságának biztosítása, a kőbányák geológiai viszonyainak — fekvő, fedő, belső meddő — minél részletesebb megismerése. Ezt a célt szolgálják a központi keretből kivitelezett kutatások, valamint az üzemi és termelési kutatások és bányafal-szelvényezések.

Az állami kőbányaiparban a földtani szolgálat a Központi Földtani Hivatal elnökével egyetértésben hozott 9/1970. számú NIM-uta-

sítás értelmében tevékenykedik. A földtani szolgálat a műszaki igazgatóhelyettes alárendeltségében, szoros kapcsolatban az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium Földtani Szolgálatával végzi munkáját.

A földtani szolgálat tevékenységi köréhez tartozó kőbányák a Dunántúli- és az Északi Középhegységben, a Mecsekben és délkeleti előterében, valamint a Villányi hegységben találhatók. (1. sz. ábra)

A kőbányaipar termelvényeinek túlnyomó többségét a zúzottkő teszi ki. Ezenkívül építési blokk (Sóskút, Egertihámér), építőkö, vízépítőkö, cukorgyári mészkö, kohászati mészkö (Nagyharsány, Polgárdi), nemesvakolat (Leányvár), kerámiai alapanyag (Pécsvárad) termelése, illetve előállítása történik az iparban. A közelmúltban vizsgálatot végeztünk az erdőmecskei gránit díszítőköipari felhasználhatósága tekintetében. Jelenleg ugyanezt tervezzük a Kövesdi-hegyi fonolit előforduláson. A Monostorapáti Boncos-tetői hólyagüreges bazaltot könnyűbeton adalékanyagként kívánjuk hasznosítani.

AZ ÁLLAMI KŐBÁNYAIPAR ÜZEMELŐ BÁNYÁI

1986.

Észak-magyarországi Kőbánya Vállalat

	Kőzet	Földtani kor
Tállya	piroxénandezit	szarmata emelet
Tarcal	piroxénandezit	
	piroxéndácit	szarmata emelet
Bodrogkeresztúr	riolittufa	szarmata emelet
Egertihamér	riolittufa	torton
Recsk	piroxénandezit	torton
Gyöngyössolymos— Cserkőbánya	piroxénandezit	torton
Gyöngyössolymos— Kishegy	riolit	torton

Közép-magyarországi Kőbánya Vállalat

	Kőzet	Földtani kor
Leányvár	piroxénandezit	torton
Szandahegy	piroxénandezit	torton
Bercel	dachsteini mészkö	felső triász
Szob	amfibolandezit	torton
Sóskút	durva mészkö	szarmata emelet

„KÖZÉPKŐ” Közép-dunántúli Kőbánya Vállalat

	Kőzet	Földtani kor
Uzsabánya	bazalt	felső pliocén
Zalahaláp	bazalt	felső pliocén
Diszel	bazalt	felső pliocén
Vindornyaszlós	bazalt	felső pliocén
Sümeg	bazalt	felső pliocén
Balatonrendes	homokkő	perm

„PANNOLIT” Kőbányászati Vállalat

	Kőzet	Földtani kor
Komló	amfibolandezit	miocén
Nagyharsány	mészkö	jura, kréta
Polgárdi	mészkö	karbon
Bükkösd	mészkö	középső triász
Gánt	dolomit	felső triász
Erdősmecske	gránit	karbon
Pécsvárad	földpátos homok	felső pannon

A kőbányaiparban korábban (az 1960-as évek előtt) a földtani kutatás egyéni szakvéleményezéssel történt. Jelenleg a kutatási tervek és jelentések a Központi Földtani Hivatal előírásainak megfelelően készülnek.

Az 1960-as évek után megnőtt a földtani kutatásokkal szemben támasztott követelmény. Míg a régi kisvolumenű, kézi művelésű bányákban megvolt a lehetőség a meddő közbetelepülések kiválogatására vagy kikerülésére, addig a jelenlegi gépesített, nagykapacitású bányáüzemeknél erre már nincs mód. Tehát a kutatások során a haszonanyagban ki kell mutatni a meddőkőzeteket (fedő, belső meddő és feké), hogy azokat a bányaművelés tervezésénél már figyelembe lehessen venni.

A kőbányaipar földtani szolgálatának egyik alapvető feladata a bányáüzemek nyersanyagkészletének biztosítása, valamint a geológiai viszonyok ismeretében a bányaművelések kellő

mértékű szakmai támogatása, melyek értelmében elvégzendő alapvető feladatok:

1. Az üzemelő bányák geológiai megkutatása (a megkutatottsági nyilatkozatok megszerzése).
2. Üzemi földtani kutatások végzése.

További feladatul szolgálnak

3. Új bányáüzemek telepítése
4. Ásványvagyon-gazdálkodás

Az üzemelő bányák geológiai megkutatása

Korábban a bányáüzemek telepítését nem minden esetben előzte meg földtani kutatás. Ennek következménye, hogy a bányáüzemek nem mindegyike rendelkezett, illetve rendelkezik megkutatottsági nyilatkozattal. A 60-as évek végétől folytatott tervszerű, folyamatos földtani kutatás (1. sz. táblázat) eredményeként ezt a hiányt fokozatosan pótoljuk. Jelenleg az üzemelő 25 bánya közül 19 már rendelkezik megkutatottsági nyilatkozattal (2. sz. táblázat).

Az éves és ötéves földtani kutatási programokat a földtani szolgálat a vállalatokkal történő egyeztetés alapján állítja össze, melyet jóváhagyás céljából az ÉVM Földtani Szolgálat elé terjesztünk, amely azt továbbítja a Központi Földtani Hivatal Kutatási Főosztályára.

Az éves kutatásra javasolt területeket előzetesen geológailag értékeljük, majd a témákat a programba fontossági sorrendben állítjuk be. A kutatási javaslatokhoz a KFH előírásainak megfelelően geológiai és ipari indokolásokat is szolgáltatunk. A kőbányaipari földtani kutatások túlnyomó többségben központi földtani hivatali pénzkeretből nyernek kivitelezést.

A KFH-keretből végzendő földtani kutatásoknál adódó ipari geológiai feladatok:

- a munkák kivitelezésének alapjául szolgáló tervek kőbányaipari véleményezése. A tervek KFH-tárgyalásain az iparág érdekeinek megfelelő képviselője,
- a KFH felkérésére a kutatási szerződések kőbányaipari véleményezése,
- a kutatások műszaki ellenőri feladatainak ellátása:

a kutatások helyszíni ellenőrzése. Szükség szerint a kőbányászati szempontok érdekében menet közben a kutatás módjának változtatására javaslatot.

A kutatófúrások rétegsorainak előzetes felvétele.

Az elvégzett munkák lezárlása, illetve számlaellenőrzése. Kárvizsgálatoknál a reális kárérték megállapításában közreműködés. A kutatás folyamán felvetődő problémák egyeztető megbeszélésein szakmai vélemény adása. A kutatási jelentések kőbányaipari szakmai véleményezése a vállalatok bevonásával. A jelentések elbírálását szolgáló KFH tárgyalásokon részvétel mint a kőbányaipar földtani szolgálatának képviselője.

Az 1970 utáni kőbányaipari földtani kutatások

	Terület	Kőzet	Fázis	Fúrások		Kutatási költsége E Ft	Földtani készlet- változás E t
				db	fm		
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1970	Tállya	andezit	részletes	8	466,4	1 440	— 42 985
1970	Gyöngyössolymos Kishegy	riolit	részletes	5	206	?	+ 13 408
1970—1975	Egerbakta Kővölgy	diabáz	felderítő, előzetes, részletes	8	350	1 745	+ 4 954
1970—1972	Monostorapáti	hólyagür. bazalt	felderítő	11	689	2 197	+ 36 024
1970—1975	Tarcal III.	andezit	felderítő, előzetes, részletes	18	731	2 985	+ 2 644
1971	Keszeg	mészke	előzetes	9	313	938	+ 19 611
1971	Erdőbénye Mulatóhegy	andezit	felderítő	5	413	1 150	+ 11 952
1971	Nógrádkövesd Szanda	andezit	előzetes	3	109	561	+ 14 817
1971	Szilvaskő, Bagókő	bazalt	felderítő	3	148	420	+ 4 133
1971	Nagyvisnyó	mészke	felderítő	3	134	400	+ 2 037
1971	Szarvaskő, Mélypatak	mészke	felderítő	2	120	430	+ 4 135
1972	Szob Zuvár (Brjeska b.)	andezit	előzetes	4	333	1 000	+ 25 139
1972	Szarvaskő Binét	diabáz	előzetes, részletes	6	324	1 272	+ 1 729
1972	Karancs	andezit	részletes	3	259	926	+ 1 111
1972	Balatonrendes	homokkő	részletes			300	+ 37 628
1972—1973	Diszel	bazalt	részletes	5	273	731	— 23 416
1972	Szendrőlád Bordavölgy	mészke	felderítő	2	107	500	+ 98 274
1973	Tállya	andezit				170	
1973	Mecseki kőkataszter					200	
1974—1975	Sümeg	bazalt	részletes	19	595	1 769	— 2 453
1971—1975	Uzsabánya	bazalt	részletes	28	1430	3 949	+ 98 274
1973	Komló	andezit	részletes	4	464	1 565	+ 17 886
1974	Sóskút	mészke	részletes	5	234	450	+ 29 006
1974	Bodrogkeresztúr	riolittufa	előzetes, részletes		—	200	+ 5 882
1974	Gönc	dácit	előzetes, részletes		—	200	+ 6 923
1975	Erdőbénye Barnamáj	andezit	felderítő, előzetes, részletes	15	837	2 774	+ 13 866
1975	Nógrádkövesd Szanda	andezit	előzetes, részletes	6	262	1 631	+ 13 449
1975—1976	Szob—Csákhegy	andezit	részletes	8	1161	4 300	— 28 623
1975—1976	Egertihámér	riolittufa	részletes	5	283	1 200	+ 362
1976—1977	Erdősmecske	gránit	részletes	4	324	1 114	+ 9 878
1976—1977	Leányvár	mészke	előzetes, részletes	5	354	1 433	+ 11 192
1976—1977	Gánt	dolomit	részletes	13	572	2 410	+ 20 838
1976	Tardosbánya	diabáz	üzemi	11	195	100	
1976—1977	Nagyvisnyó	mészke	előzetes, részletes	7	157	887	— 591
1976—1977	Fogacs-Bercel	andezit	előzetes, részletes	20	2429	12 000	+ 193 292
1976—1977	Tarcal II. bánya	andezit					90

	Terület	Kőzet	Fázis	Fúrások		Kutatási költsége E Ft	Földtani készlet- változás E t
				db	fm		
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1976—1978	Pécsvárad	földpátos homok	előzetes részletes	23	1341	3 279	+ 5 915
1977—1978	Erdőbénye Barnamáj	andezit	előzetes részletes	9	606	2 735	+ 10 221
1977—1978	Káva-hegy (Fajzat-pusztá)	andezit	felderítő	8	627	4 511	+ 4 768
1977—1978	Bükkösd	mészkö	előzetes, részletes	23	1928	6 950	+ 78 115
1978	Egertihamér	riolittufa	előzetes,	6	330	1 680	+ 1 177
1979—1980	Tarcal I—III. bánya	andezit	részletes	26	2346	13 155	+ 26 422
1979—1980	Recsk Csákánykő	andezit	részletes	8	462	2 710	+ 6 887
1980	Polgárdi	mészkö	üzemi	12	240	149	—
1980—1981	Komló I/A	andezit	előzetes,	5	557	2 067	+ 7 200
1980—1981	Sástó	andezit	részletes	9	436	2 175	+ 7 000
1981	Erdősmecske	gránit	felderítő	—		537	—
1981	Komló (alsó szint)	andezit	üzemi	3	91	51	+ 11 200
1981—1982	Durisbánya	andezit	felderítő			987	+ 43 000
1981—1982	Cserkőbánya	andezit	üzemi	27	900	467	
1981—1982	Disznóhegy Gánt	dolomit	részletes	6	181	1 047	+ 6 500
1981—1982	1983 Polgárdi	mészkö	lehat., felderítő	19	1943	10 700	+ 87 000
1982—1983	Zalahaláp	bazalt	üzemi	12	186	148	— 28 443
1982—1983	1984 Komló II-es terület	andezit	előzetes, lehat.	10	1695	11 102	+ 102 429
1982—1983	1984 Szarvaskő Keselyűbérc	diabáz	előkészítő, felderítő	7	887	4 800	+ 84 585
1984	Egertihamér	riolittufa	részletes	9	270	1 478	+ 698
1984	Komló (bányaüzem)	andezit	üzemi	6	178	179	—
1985—1986	Cserkőbánya	andezit	részletes, lehat.	11	585	3 350	+ 7 000

A kutatások befejezése után kiadott KFH-határozat alapján a megkutatottsági nyilatkozat-kérelem dokumentációját összeállítjuk és a KFH elé terjesztjük. Előtte a bányaművelési szakemberekkel (vállalatoknál) egyeztetünk a megkutatottsági nyilatkozat határvonala és a később fektetendő bányatelek szakszerű összehangolása érdekében.

Üzemi földtani kutatások

A kőbányaipar földtani szolgálatának fokozódó fontosságú feladata az üzemi kutatások kivitelezése. Az üzemi kutatásokat főleg a bányaművelés folyamán felmerülő földtani jellegű nehézségek — feké, belső meddő, fedő meddő — megoldása céljából végezzük. De esetenként előkutatás (Püspökszilány) vagy ásványvagyonbővítő kutatásként (Komló) is alkalmazható. Az üzemi kutatásoknál természetesen minden esetben a korábbi földtani ismeretekből — fúrások, jelentések, falszelvényezések — szükséges kiindulni.

Bazaltbányánknál az üzemi kutatások leggyakoribb feladata a bazaltfekü-felszín részletes meghatározása. A felső pannonban kiömlő viszkózus bazaltláva az egykori üledék és piroklasztikum alkotta felszín morfológiáját mintegy konzerválta. A bazaltfekü-felszín igen változatos képet mutat. *Uzabányán* a bazalt egy mély teknőszerű mélyedésben helyezkedik el. *Sümege*n a pannon üledék és a bazalt érintkezési felülete igen szeszélyes morfológiával jellemezhető. Itt helyenként a feké laza homokkő, mely már a felső szint művelésénél is mutatkozott, kis távolsággal odébb már 40—50 m-rel mélyebb szinten települ.

Bazaltbányáinknál ez a változatos, gyakori színtingadozást mutató fekéfelszín teszi szükségessé a legalsó szint művelése előtt a porfúrásos üzemi kutatásokat, melyeknek célja a feké-üledék felszíni morfológiájának, illetve a még művelhető bazalt vastagságának meghatározása.

Amíg a bazalt felszínre kiömlve mintegy takarót képez. az idősebb kőzetek felett, addig

AZ ÁLLAMI KŐBÁNYAIPAR ÜZEMEINEK FÖLDTANI MEGKUTATOTTSÁGI HELYZETE
1986. III. 1.

VÁLLALATOK, ÜZEMEK	KUTATÁSI FÁZISOK			MEGKUTATOTTSÁGI NYILATKOZATTAL RENDELKEZIK	MEGJEGYZÉSEK
	felderítő	előzetes	részletes		
ÉSZAKKŐ					
TÁLLYA andezit					
TARCAL I. andezit					A bányüzem újra megnyitva
TARCAL II. andezit					Felhagyásához a KFH hozzájárult
TARCAL III. andezit					Felhagyásához a KFH hozzájárult
BODROGKERESZTÚR riolittufa					
ERDŐBÉNYE MULATÓHEGY andezit					Művelése szünetel
GÖNC dácit					A bányát a gönci KOSSUTH MGTSZ üzemelteti
RECSK CSÁKÁNYKÓ andezit					A 415-ös szint alatti készlet továbbkutatása kérdésében a KFH dönt
EGERBAKTA diabáz					Művelése szünetel
EGERTIHAMÉR riolittufa					A területbővítő kutatás jelentése a KFH elé terjesztve
KARANCS andezit					Művelése szünetel
CSEKŐBÁNYA andezit					Kutatása a KFH elé terjesztve
SÁSTÓ andezit					A KFH nyilvántartásában a leállított bányákhoz sorolva
GYÖNGYÖS FARKASMÁJ andezit					A KFH a bánya bezárásához hozzájárult
GYÖNGYÖSSOLYMOS KISHEGY riolit					
SOMOSKÓ BAGÓKÓ bazalt					Felhagyásához a KFH hozzájárult
NAGYVISNYÓ mészke					A megkutatottsági nyilatkozatkérelem a KFH elé terjesztve
ÉSZAKKŐ PESTVIDÉKI KŐBÁNYÁK					
NÓGRÁDKÖVESD SZANDA andezit					
NÓGRÁDKÖVESD FOGACSHÉGY andezit					A FOGACS-BERCEL-hegyi kutatásról a KFH-határozat rendelkezésre áll
SZOB CSÁKHEGY andezit					A továbbkutatási terv a KFH-utasításra felterjesztve
SÓSKÚT mészke					
LEÁNYVÁR mészke					
VISEGRÁD DISZNÓZUG andezit					A KFH a bányüzem felhagyásához hozzájárult
SZENTENDRE KÉKI BÁNYA andezit					Felhagyásához a KFH hozzájárult
„PANNOLIT”					
NAGYHARSÁNY mészke					Az elkészült készletszámítás a KFH elé terjesztve
POLGÁRDI mészke					A kutatási jelentésről KFH-határozattal rendelkezünk
GÁNT DISZNÓHEGY dolomit					
GÁNT FELSŐ LEGELŐ dolomit					
BÜKKÖSD mészke					A kutatási jelentés a KFH elé terjesztve
ERDŐSMECSKE gránit					
KOMLÓ andezit					A KOMLÓ II-es terület kutatása folyamatban
PÉCSVÁRAD földpátos homok					
KOZÁR mészke					A KFH a bányüzem leállításához hozzájárult
„KÖZÉPKŐ”					
UZSABÁNYA bazalt					
ZALAHALÁP bazalt					A porfúrásos üzemi földtani kutatási jelentés a KFH elé terjesztve
VINDORNYASZÓLÓS bazalt					
DISZEL bazalt					
SÜMEG bazalt					
BALATONRENDES homokkő					

a savanyúbb (több SiO_2 -t tartalmazó) effuzív kőzetek az *andezit*, *dácit* és *riolit* nagyobb viskozitású lávái a gyorsabb megmerevedés következtében a fekézőzettel még bonyolultabb érintkezési felületet alkotnak. Ugyanis köztudott, hogy a savanyú lávákat produkáló vulkánok a gyorsabb megmerevedés következtében robbanások előidézésére (tufa, lapilli, vulkáni bombák produkálása) hajlamosabbak, melynek következménye a nagyobb átmérőjű, szabálytalan felületű kürtők kialakulása.

Érdekességként megállapítható, hogy a bazalt paleoeffuzív megfelelője a *diabáz* az iparág művelési területein nyert ismeretek alapján (Egerbakta, Tardosbánya) a kitérés pontjain viszonylag kis területen és tömegben mutatkozik (legfeljebb néhány hektár). A vertikális irányú kiterjedése azonban tetemes.

A gránit intruziók tömege a mélység felé, a genetikájából eredően nagy kiterjedésű, ez irányban a kőzetminőség is kedvezően alakul. Ezért a gránit bányászatánál természetesen a fekével kapcsolatos gondok nem várhatók. Itt a művelési mélységet az alkalmazandó fejtési technológia és a gazdaságosság szabja meg.

A genetikából következően az *andezitbányáinkban* a bányaművelés folyamán elsősorban fedő és belső meddő jellegű nehézségek adódnak (pl. Komló, Cserkőbánya), melyek megoldására üzemi geológiai kutatásokat kell végeznünk.

Az üzemi kutatásokat elsősorban porfúrásokkal és bányafal-szelvényezéssel vitelezzük ki. Zalahaláp esetében a porfúrások mélyítését felszíni geoelektromos mérés előzte meg.

A meddőviszonyokat a *mészköbányáinknál* is a termelvényel szemben támasztott mindenkori követelmények szabják meg. Például a *sóskúti* építoblokk-bányáknál a fagyállóság, a kedvező nyomószilárdság és a blokk épsége az alapvető követelmény.

A *polgárdi* mészkönél, mint kohókőnél elsősorban az SiO_2 -tartalom a meghatározó.

Cukorkőnél a mészko tisztasága és a magas kalciumkarbonát-tartalom a fő követelmény.

Mindezeknek megfelelően a bányaművelést és az üzemi kutatást is bányánként más és más, esetenként egy bányában több szempont is determinálja.

Az üzemi kutatásokat a kőbányaiparban robbantóllyukak mélyítésére használható fűrőberendezésekkel végezzük. A légöblítéses ütve-forgatva működő gépekkel 86—115 mm átmérőjű lyukakat lehet fúrni. Csak teljes szelvényű fúrásra alkalmasak (magfúrás nem). Tehát az átharántolt kőzetekről csak furadékmintákat tudnak produkálni.

A fúrási törmelékből minősítő, a szabvány-előírásokban szereplő vizsgálatok (technológiai) nem végezhetőek el. Így az átfúrt kőzetek minőségi viszonyaira csak a furadék ásványközettani és vegyvizsgálata alapján következtethetünk.

Jól alkalmazhatók a porfúrások megjelenésében is jól elkülöníthető kőzetek, illetve réteg-

határok megállapítására, mint pl. a bazalt és a feké homok vagy a diabáz- és agyaggala-határ egyértelmű feltárására.

Új bányászati területek telepítése

Új bányaterületek, kutatási területek kijelölésénél alapvető fontosságú a minden szempontból optimális területek megtalálása, melyet természetesen elsősorban a geológiai adottság határoz meg. De nem kevésbé fontos az egyéb — szállítási, bányaművelési, természetvédelmi stb. — szempontok lehetőség szerinti figyelembevétele is.

Az új bányatelepítésnél alapvető következmény, hogy helyes vagy helytelen területkiválasztásból eredő kedvező vagy kedvezőtlen momentumok a bánya leműveléséig — több évtized — folyamatosan hatnak, az üzem életében komoly gazdasági tényezőként szerepelnek.

Az optimális terület meghatározásánál alapvető fontosságú a kijelölt területekre vonatkozó geológiai adatok — földtani térképek, jelentések, kéziratok, prognózis térképek — szakszerű, kőbányaipari szempontból történő kiértékelése. Maximális mértékben szükséges igénybe venni a szakmai intézmények, a Magyar Állami Földtani Intézet, a Vízügyi Hivatal, a Geofizikai Intézet, a MÁFI területi szolgálatainak illető térségekre vonatkozó adatait és tapasztalatait.

A felderítő fázisú kutatást csak az előzetes ismeretek alapján perspektivikusnak ítélt területen szabad megkezdeni.

Az új kutatásra alkalmas nyersanyag-előfordulások kijelölését, illetve az azt követő bányatelepítést nagymértékben akadályozzák a környezet- és természetvédelmi, valamint egyéb szempontból védett területek — hidrológiai, üdülési, honvédelmi stb. — melyek számos esetben a földtanilag kedvező — bányatelepítésre alkalmas területeket kötik le.

Megkönnyítené a kőbányaipar helyzetét, ha az illetékes főhatóságok — ÉVM, KFH, OKTH — között megállapodás születne az újonnan telepítendő bányákkal szemben támasztott környezetvédelmi követelmények kérdéseiben. Különösen fontos ez a kérdés akkor, amikor a közeljövőben az előrejelzések szerint konjunktúrális felfutás várható, ami új bányatelepítési követelményekkel jár.

Ásványvagyon-gazdálkodás

A kőbányaipar földtani szolgálata a Központi Földtani Hivatal előírásai szerint minden évben összeállítja az éves ásványvagyon-mérleget, melyben az állami kőbányaipar üzemeinek tárgyév I. 1-jei ásványvagyon-adatai szerepelnek.

A mérleg összeállításakor az induló készletet mindig az előző év 1-jei, a KFH által jóváhagyott mérlegadatokat képezik. A készletmérleg változásokat az adott évben kitermelt ásvány-

vagyon, az új földtani kutatásokról hozott KFH-határozatok és megkutatottsági nyilatkozatok, bányabezárás esetén az ásványvagyon elszámolási dokumentációról hozott KFH határozatok képezik.

Az ásványvagyon-védelem érdekében a megkutatottsági nyilatkozatban megadott termelési vesztések betartása érdekében is szükséges a bányamevelések figyelemmel kísérése.

Az ásványvagyon-gazdálkodás fő feladata a bányüzemek készletellátottságának biztosítása. A mérlegadatok ismeretében a szükségletnek megfelelően, időben, területbővítő vagy új nyersanyagterületek geológiai kutatásának indítása.

Összefoglalva: a kőbányaipar földtani szolgáltatásának alapvető feladata a bányüzemek nyersanyag-ellátottságának biztosítása, a kőbányák geológiai viszonyainak — fekű, fedő, belső meddő — minél részletesebb megismerése. Ezt a célt szolgálják a központi keretből kombinált módszerrel — geofizikai és magfúrás — kivitelezett vizsgálatok, valamint az üzemi és termelési kutatások és bányafalszervezések.

A kőzetek anyagi változásai és települési módjai alapján levonható genetikai következtetések mind a nyersanyagterület további kutatási módjának megválasztásánál, mind a bányüzemek megtervezésénél is alapvető fontosságúak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Dr. Badinszky Péter:* Az építő- és építőanyagipari ásványi nyersanyag-kutatásaink iparági célkitűzései Szilikástechnika 1981. évf. 4—5. szám, 92. old.
- Dr. Karácsonyi Sándor:* Az építő- és építőanyagipar ásványvagyon-gazdálkodásának irányelvei a VI. ötéves tervidőszakban. Szilikástechnika 1981. évf. 4—5. szám, 82. old.
- Klespitz János:* Földtani kutatások porfúrások alkalmazásával. Mérnökgeológiai Szemle 19. szám, 1977. VI. 59—62. old.
- Klespitz János:* Földtani bányafalszervezés a kőbányaiparban. Építőanyag XXXIV. évf., 1982. 9. szám, 321—323. old.
- Klespitz János:* A kőipar termelési kutatásai. Földtani Kutatás, 1981. XXVI. évf. 1. szám.
- Dr. Mészáros Mihály:* Az építő- és építőanyagipari ásványi nyersanyagok földtani kutatásainak helyzete és fő földtani feladatai a VI. ötéves terv kezdetén. Szilikástechnika, 1981. évf. 4—5. szám, 87. old.

Activities of the geological staff in the quarry industry

by
J. Klespitz

As stipulated by the decree 9/1970 NIM issued in unanimity with the president of the Central Office of Geology, the geological service in the State-owned quarry industry was organized in 1970.

ding to a procedure formulated with the consent of

The activities of the service are carried out according to the aforementioned authority. Accordingly, the basic duties of the service include:

1. Geological exploration of the mines in operation (acquisition of a declaration on the completion of this kind of work)
2. Exploration of further resources for exploitation units
3. Location of new mine units

4. Mineral resources management

The activities are discussed according to the above topics.

In summary, as pointed out in the paper, the basic task of the geological staff of the quarry industry is to ensure the availability of mineral reserves for the mine units and to achieve the most detailed understanding of the geological settings of the quarries (footwall, hanging wall and internal waste). Achieving this goal is served by exploratory activities carried out from central funds and by exploratory activities for exploitation units and by studies on quarry face profiles.

Geologische Diensttätigkeit im Steinbergbau

von
J. Klespitz

Im Sinne der für die volkseigene Steinbergbauindustrie im Einverständnis mit dem Präsidenten des Zentralamtes für Geologie erteilten Verordnung 9/1970 NIM wurde der geologische Dienst in diesem Industriezweig gebildet.

Seine Tätigkeit übt der Dienst auf Grund der mit der Oberbehörde abgestimmten Geschäftsordnung aus. Dementsprechend sind seine Hauptaufgaben wie folgt:

1. Geologische Erkundung der Vorratsbasis für wirkende Bergwerke (abgeschlossen wird mit der Erklärung: „Vorratsbasis erkundet“)
2. Durchführung innerbetrieblichen geologischen Erkundungsarbeiten
3. Anlage von neuen Bergwerken
4. Vorratsökonomische Tätigkeit

Die einzelnen Aufgaben werden nach den obigen Themenkomplexen besprochen.

Zusammenfassend wird geschlossen, dass die Hauptaufgabe des geologischen Dienstes der Steinbergbauindustrie ist die Bergwerke mit Mineralvorräten zu versorgen und die geologischen Verhältnisse der Steinbrüche — Liegendes, Hangendes, Zwischenlagerungen — möglichst ausführlicher kennenzulernen. Zu diesem Zweck dienen die aus zentralen Fonds ausgeführten Erkundungs- und Sucharbeiten sowie die innerbetrieblichen und Exploitations-Erkundungsarbeiten und Untertagsprofilmessungen.

Одеятельности геологической службы каменоломной промышленности

Я. Клешиц

В соответствии с указом 9/1970 НИМ, выпущенным с согласия председателя Центрального геологического управления, в государственной каменоломной промышленности была создана геологическая служба в 1970 г.

Она проводит свою деятельность на основании порядка делопроизводства, согласованного с ведомством. В соответствии с этим основными заданиями геологической службы сводятся к следующему:

- 1) Геологическая разведка для работающих карьеров (вплоть до получения декларации о полной разведанности соответствующего месторождения)
- 2) Производство доразведочных работ для карьеров.
- 3) Размещение новых карьеров
- 4) Производство работ по экономике запасов полезных ископаемых для промышленности.

Выставке задачи рассматриваются согласно вышеперечисленным темам.

В итоге делается вывод о том, что основная задача геологической службы каменоломной промышленности заключается в обеспечении потребностей карьеров в сырье и проведении работ для возможно более детального познания геологических условий (подопва, кровля, прослой пустой породы) карьеров. Такая же цель прослеживается разведочными работами, проводимыми за счет центральных фондов, а также и разведочными и доразведочными работами в процессе разработки карьеров и изучением разрезов на забое, то есть работами, финансируемыми самим горнодобывающим предприятием.